

**Orde van
Registrertolken
en -vertalers**

[persbericht]

Geen beëdigde tolken meer in Friesland, ook crisis in rest van het land

Orde van Registrertolken en –vertalers biedt oplossing

De opschudding die afgelopen woensdag is ontstaan nu de enige beëdigde tolken Fries weigeren nog langer voor de rechtbank en het gerechtshof in Leeuwarden te tolken, staat niet op zichzelf. In het hele land besluiten registrertolken ervan af te zien hun opwachting te maken voor de gerechten in hun stad of regio. Reden is dat tolken nog altijd moeten werken voor een tarief dat stamt uit 1981 en dat het ministerie van J&V zich volstrekt onbuigzaam toont.

Onderhandelen onmogelijk

Extra schrijnend is dat sinds 1 januari 2021 voor overheidsinstanties, zoals OM en politie, een nieuwe regeling van kracht is, die tolken en vertalers (allen zzp'ers) expliciet toestaat te onderhandelen over tarieven en overige voorwaarden. Het ministerie spreekt van 'marktwerking'. Als een tolk of vertaler dit in de praktijk wil brengen, krijgt hij of zij echter nul op het rekest en wordt er aangegeven dat onderhandeling niet mogelijk is. Vervolgens wordt naar een andere tolk gezocht.

Fedde Dijkstra, voorzitter van de Orde van Registrertolken en- vertalers stelt: "Het kan toch niet zo zijn dat de minister zowel aangeeft dat er onderhandeld mag worden en tegelijkertijd instructies geeft aan de medewerkers bij het OM en de politie om vaste tarieven en voorwaarden te hanteren. Dat er goed gekwalificeerde tolken thuis zitten en lager gekwalificeerde tolken het werk overnemen, is toch iets wat iedereen aan het denken moet zetten!"

Kwaliteit

Op de achtergrond speelt dat alle tolk- en vertaaldiensten in het publieke domein zijn aanbesteed of op de nominatie staan om binnenkort te worden aanbesteed. Het ministerie blijkt dus wel genoeg in kas te hebben om de commerciële bemiddelaars die de aanbestedingen hebben gewonnen, te betalen, maar niet om de tolken en vertalers een tarief te betalen dat passend is voor de 21ste eeuw.

Beëdigde tolken en vertalers zijn hoogopgeleide, gespecialiseerde beroepsuitoefenaars, die aan de hoogste eisen van integriteit moeten voldoen en net als bijvoorbeeld de eveneens voor de rechtbank werkzame psychologen hun expertise op peil moeten houden door onder meer permanente educatie. Artikel 6 van het EVRM eist dat een anderstalige verdachte wordt bijgestaan door een beëdigde tolk. Voor het behoud van een eerlijk proces, één van de pijlers van de rechtsstaat, is de aanwezigheid van een gekwalificeerde tolk dan ook van levensbelang.

De crisis in Friesland heeft ertoe geleid dat er in deze provincie nu geen gekwalificeerde tolk Fries meer te vinden is. Het recht om Fries te gebruiken in de rechtszaal, in een Bestuursafpraak tussen

Rijk en provincie Friesland vastgelegd, kan niet meer worden waargemaakt. Kamerleden Mirjam Bikker (CU), Romke de Jong (D66) en Michiel van Nispen (SP) hebben hier inmiddels Kamervragen over gesteld.

Raad voor de Rechtsbijstand

De tolkdiensten voor de Raad voor Rechtsbijstand zijn sinds 1 juli jl. gegund aan twee bemiddelingsbureaus, nl. AVB en Global Talk. De overheid staat hen toe dat zij momenteel voor dertig procent van de aangevraagde tolkdiensten B2-tolken ofwel noodlijsttolken mogen inzetten. Na vier jaar zou dit nog maximaal vijf procent mogen zijn. Het ministerie heeft de voorzitters van de beroepsverenigingen voor tolken en vertalers laten weten dat in de maanden juli en augustus 2021 bij 73% van de tolkaanvragen van de Raad voor de Rechtsbijstand een C1-tolk is ingezet. Dit houdt in dat bij ruim een kwart van alle tolkaanvragen in die maanden een tolk van een lager kwaliteitsniveau is opgeroepen. Ondertussen regent het bij de Orde van Registertolken en -vertalers klachten van C1-tolken die beschikbaar zijn, maar nauwelijks nog voor de tolkdiensten bij de Raad voor de Rechtsbijstand worden gevraagd.

Orde van Registertolken en -vertalers

De Orde van Registertolken en -vertalers is een beroepsvereniging, opgericht om op te komen voor een betere positie van de C1-tolken en registervertalers. Voor de circa vijfhonderd leden van de Orde is de maat vol. Niet alleen de tarieven en voorwaarden, maar ook de inzet van B2-tolken bij onder andere de Raad voor de Rechtsbijstand en andere organisaties met afnameplicht via bemiddelingsbureaus in plaats van gekwalificeerde C1-tolken is de leden een doorn in het oog.

De Orde probeert nu een oplossing te bieden door in gesprek te gaan, zowel met tolken als met overheidsinstanties. Er wordt opgeroepen om te blijven onderhandelen en geen genoegen te nemen met de oude, niet-geïndexeerde tarieven. "In Duitsland geldt een uurtarief van € 85,- per uur ingaande op het moment dat de tolk zijn huis verlaat en eindigend op het moment dat deze weer thuiskomt", aldus Fedde Dijkstra. "Onze vereniging streeft naar minimaal dezelfde situatie in Nederland!"

Door de hierboven geschetste situatie zal het mogelijk niet alleen voor het Fries, maar ook voor de andere talen moeilijk worden om een goede, gekwalificeerde tolk te vinden. Met alle gevolgen voor de rechtspraak en de rechtsstaat van dien!

Vandaar dat de Orde het ministerie oproept in gesprek te gaan, zodat één en ander tot een goed einde gebracht kan worden en daarmee zowel de rechtsstaat kan worden gediend als de tolken.

Taalniveaus

Taalniveaus worden ingedeeld in de niveaus A t/m C, per categorie nog weer onderverdeeld in 1 en 2. A1 is daarbij het niveau van een beginnend vreemde-taalgebruiker en C2 behelst een 'near-native' niveau. Ook voor de tolkenniveaus wordt gebruik gemaakt van deze categorieën. Tot voor kort was C1 het minimumniveau voor beëdigde tolken (Registertolken). Inmiddels is hierin inmiddels één en ander gewijzigd. Ook B2-tolken kunnen zich laten beëdigen en ingeschreven worden bij het register. Daarbij kan men zich dan natuurlijk afvragen of de kwaliteit van het tolken, die in veel gevallen van het grootste belang is, gewaarborgd blijft.

Noodlijst

Als tolken niet aan een bepaalde taaleis voldoen, kunnen ze op een speciale lijst, de noodlijst, worden geplaatst en alleen ingezet worden als er geen gekwalificeerde tolk beschikbaar is.